

**ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ
СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ**

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОСЛУГИ.....	6
1.1 Цивільно-правове поняття послуг та їх ознаки.....	6
1.2 Правова природа медичних послуг	7
РОЗДІЛ II. ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ	11
2.1 Поняття та правова природа договору про надання стоматологічних послуг	11
2.2 Характеристика сторін договору про надання стоматологічних послуг.....	15
2.3 Укладання договору, істотні та інші умови договору про надання стоматологічних послуг	17
РОЗДІЛ III. ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ЗА ДОГОВОРОМ ПРО НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ	21
3.1. Права та обов'язки сторін за договором про надання стоматологічних послуг	21
3.2. Цивільно-правова відповідальність за неналежне надання стоматологічних послуг	23
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	29
ДОДАТКИ.....	32

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Відповідно до ст. 49 Конституції України кожному гарантується право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Дана категорія прав є фундаментальною у системі соціальних прав людини.

Відповідно до Загальної Декларації прав людини, обов'язком держави є піклування про здоров'я людини і забезпечення його охорони.

Основи законодавства України про охорону здоров'я надає визначення поняттю здоров'я. Відповідно до даного нормативно-правового акту здоров'я - стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад.

Здоров'я населення в цілому і кожної людини зокрема як члена суспільства має визначальне значення для існування і розвитку демократичної, соціальної і правової держави.

У наш час стоматологічні захворювання надзвичайно поширені і звернення за наданням стоматологічної допомоги займають питому вагу серед звернень за наданням будь-якої іншої медичної допомоги. З кожним роком кількість таких звернень збільшується, що і зумовлює збільшення кількості конфліктів між стоматологічними клініками та пацієнтами.

Актуальність даної теми зумовлена швидким розвитком приватної медицини, зокрема стоматології, недосконалістю нормативної регламентації даної сфери, що зумовлює необхідність вдосконалення та використання договірних врегулювань відносин.

Теоретичному вирішенню проблем правового регулювання договору про надання медичних послуг та стоматологічних послуг зокрема присвячені праці таких вчених: С. В. Антонова, В. М. Безпрозванної, Н. Б. Болотіної, С. Б. Булеца, А.А. Герц, Р.Ю. Гревцової, Р. А. Майданика, І. П. Майстра, А. В. Меленко, Т. Я. Оверко, О.В. Смотров, С. Г. Стеценко, А. А. Телестакової, А. В. Тихомирова, М. П. Шешукова, О. Ю. Юрковської, О.В. Чехуна та ін. Однак деякі теоретичні та практичні питання залишаються все ще дискусійними.

Мета даного дослідження – проведення системного аналізу стану правового регулювання договору про надання стоматологічних послуг, вивчення особливостей законодавства у цій сфері та виявлення основних проблем.

Виходячи з мети дослідження, його **завданнями** є:

- аналіз медичних послуг як об'єкта правового регулювання;
- дослідження правової природи договору про надання стоматологічних послуг та характеристика його сторін;
- дослідження особливостей укладання договору про надання стоматологічних послуг, аналіз його істотних та інших умов;
- визначення правового статусу сторін договору про надання стоматологічних послуг;
- аналіз цивільно-правової відповідальності за неналежне надання стоматологічних послуг;
- визначення моральної шкоди за неналежне надання стоматологічних послуг.

Об'єктом дослідження є правовідносини, що виникають у процесі укладення договору про надання стоматологічних послуг.

Предметом дослідження є договір про надання стоматологічних послуг.

Методи дослідження: історичний метод дав змогу проаналізувати розвиток теоретичної думки, законодавства та обґрунтувати необхідність подальшого наукового дослідження цієї теми. Застосування порівняльно-правового методу дало змогу з'ясувати переваги та недоліки правового регулювання стоматологічної допомоги за законодавством України, та ін. країн. Системно-структурний метод використано для з'ясування сутності договору про надання стоматологічних послуг, їх особливостей, визначенню його місця в системі договорів з надання послуг. Логіко-юридичний метод сприяв аналізу положень чинного законодавства України у сфері стоматології, робота з нормативно-правовими актами.

Комплексне використання вказаних загальнонаукових та юридично-галузевих методів забезпечило дослідження особливостей договору про надання стоматологічних послуг та вирішення теоретичних і практичних завдань.

Практичне значення полягає у можливості використання результатів дослідження для вирішення проблем, які виникають під час звернення за наданням стоматологічної допомоги.

Робота складається зі вступу, основної частини, висновків, списку використаної літератури та додатків. Обсяг роботи — 28 сторінок. Кількість використаних джерел складає 22 найменування.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОСЛУГИ

1.1 Цивільно-правове поняття послуг та їх ознаки

Договір про надання послуг належить до найдавніших інститутів цивільного права. Цей інститут відомий ще за часів класичного римського права. На тому етапі вже були розроблені договірні конструкції, але разом з тим чіткого розуміння суті послуг та їх визначення не існувало.

О. І. Іоффе визначав послугу як діяльність, результат якої не отримує матеріального або упередметненого втілення. Він відображається в юридичних наслідках - набутті прав та обов'язків суб'єктом, для якого він створюється [15].

Телестакова А. А. у своїй дослідженнях визначає послугу як специфічний об'єкт цивільних прав та предмет договору про надання послуг, продукт корисної дії або діяльності, що не має майнового вираження, результат якої (послуги) не має юридичного значення і не може бути гарантованим. Дане поняття є дещо спірним, і викликає дискусії серед науковців [18].

Поняття послуги є одним із центральних для багатьох правових інститутів. Відповідно до ст. 117 Цивільного кодексу України (далі – ЦК) в послуга розглядається як один з видів об'єктів цивільних прав. Прогалини в законодавстві пов'язані з недостатньою урегульованістю поняття послуги зумовлює виникнення проблем щодо відмежувати послуги від робіт, що призводить як до неправильного застосування норм законодавства, так і до виникнення спорів, що виникають з даного приводу між учасниками цивільних правовідносин [2].

Поняття послуги розглядається і в інших нормативно-правових актах. Зокрема слід звернути увагу на Закон України «Про захист прав споживачів», в якому міститься дефініція поняття «послуга». Відповідно до даного нормативно-правового акта послуга розглядається як діяльність виконавця з надання (передачі) споживачеві певного визначеного договором матеріального чи нематеріального блага, що здійснюється за індивідуальним замовленням споживача для задоволення його особистих потреб [3].

Аналізуючи правову природу послуг, варто звернути увагу на ознаки, які їм притаманні.

На думку В.А. Васильєвої до характерних ознак послуг слід відносити:

- 1) перетворювальну, корисну роль діяльності, що має майнову цінність;
- 2) досягнення результату неможливо гарантувати;
- 3) безповоротність;
- 4) неповторність;
- 5) протяжність у часі [12].

Заслуговує на увагу позиція І. В. Венедиктової, яка серед загальних ознак послуг визначає неможливість для нагромадження та перерозподілу, оскільки вони можливі лише для уречевленого результату, а послуга – нематеріальний об'єкт [12].

Характерними ознаками послуг Л.В. Саннікова називає такі: неосяжність, непостійну якість надання, недовговічність (незбереження), тісний зв'язок виробництва та споживання [17].

Аналізуючи зміст ст. 901 ЦК можна вирізнити ознаки, характерні для послуг, а саме: 1) послуга є дією, або діяльністю; 2) послуга споживається в процесі її надання; 3) послуга є благом, вартість якого підлягає оцінці [2].

1.2 Правова природа медичних послуг

На сьогодні медичні послуги мають надзвичайний попит у всьому світі. Саме тому недосконалість системи правового регулювання відносин, які виникають в даній сфері, зумовлюють настання надзвичайно несприятливих наслідків. Адже медичні послуги мають безпосередній вплив на життя та здоров'я людини, які відповідно до Конституції України є найвищою соціальною цінністю.

Аналізуючи правову природу медичних послуг, перш за все, варто звернути увагу на співвідношення понять «медична допомога» і «медична послуга». Серед науковців дотепер немає єдиної думки щодо даного, що зумовлює появу дискусій. На законодавчому рівні співвідношення даних понять також не знайшло детальної регламентації.

Відповідно до Основ законодавства України про охорону здоров'я поняття «медична допомога» розглядається як діяльність професійно підготовлених медичних працівників, яка спрямована на профілактику, діагностику, лікування та реабілітацію у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами [4].

В Угоді про надання медичної допомоги громадянам держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав швидка і невідкладна медична допомога визначається як комплекс медичних послуг, що надаються при гострих порушеннях фізичного або психічного здоров'я пацієнта, що загрожують його життю або здоров'ю оточуючих [25].

У рішенні Конституційного Суду України у справі N 1-13/2002 від 29 травня 2002 року вказується на те, що визначення понять "медична допомога", "медична послуга", "медичне обслуговування", та інших суттєвих для розгляду справи термінів надали для дослідження Конституційному Суду України майже всі провідні наукові центри, медичні університети й академії, академічні інститути, відомі вчені і фахівці-практики, об'єднані у Всеукраїнське лікарське товариство, спеціалісти Європейського регіонального бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я, що працюють в Україні. Дефініції зазначених понять і термінів, наведені науковцями і практиками, різноманітні і збігаються лише в окремих частинах чи елементах. Так, "медична допомога" і "медична послуга" трактуються і як синоніми, і як антоніми, і як частина одна одної. На думку деяких науковців у правовому розумінні «медичну допомогу» і «медичну послугу» можливо розрізнити за сферою правового регулювання. Зокрема, надання медичної допомоги є предметом регулювання галузі публічного права, а надання медичних послуг врегульоване нормами приватного права.

Слушною є позиція, відповідно до якої розмежування даних понять здійснюється за критерієм наявності мети або кінцевого результату. Даного підходу притримується вчений С. В. Антонов. Метою всіх дій та медичних

маніпуляцій закладу охорони здоров'я є покращення здоров'я пацієнта, а кінцевий бажаний результат полягає в одужанні та відсутності будь-яких проявів хвороби. За умови, якщо пацієнтом виступає здорова людина, яка звертається до відповідного медичного закладу без лікувальної мети, а в цілях покращення зовнішності, поліпшення певних рис, тощо, в такому випадку мова йде про медичну послугу. Отже результат при наданні медичної послуги може бути не лише лікувальним, а мати естетичний характер. Медична допомога завжди за своїм спрямуванням направлена на діагностичний, лікувальний, або ж профілактичний результат. На думку автора, медична послуга є поняттям ширшим ніж медична допомога, адже в рамках медичної послуги може надаватись і медична допомога [10].

В той же час, в доктрині сформувався й інший протилежний підхід, відповідно до якого медична послуга виступає складовою частиною медичної допомоги.

Варто звернути увагу на позицію щодо визначення поняття послуг, яку запропонував С.В. Антонов. На думку вченого, медична послуга – це вид професійної або господарської діяльності медичних закладів (організацій), фізичних осіб-підприємців, які займаються приватною юридичною практикою, що включає застосування спеціальних заходів стосовно здоров'я (результатом яких є поліпшення загального стану, функціонування окремих органів або систем організму людини) чи спрямованих на досягнення певних естетичних змін зовнішності [10, с. 18-22].

Гіжеський В.К., Головченко В.В., Ковальський В.С. пропонують визначати медичні послуги, виділяючи такі основні ознаки:

1. технологічний процес;
2. виходить за рамки медичної допомоги;
3. надається за зверненням фізичних осіб;
4. відбувається на платній основі;
5. метою є задоволення потреб пацієнтів у відновленні або підтриманні здоров'я [22].

Характерні ознаки медичної послуги:

1. послуга є невіддільною від особи, яка надає послугу, а результат такої послуги є невіддільним від послугоодержувача (пацієнта);
2. мета - задоволення потреб пацієнта у сфері покращення здоров'я, лікування;
3. оплатність;
4. неможливість передбачити та гарантувати результат (ефект) послуги;
5. триваючий характер, переважно виконуються систематично або ж існує поділ на певну кількість процедур
6. індивідуальний характер, так як послуга нерозривно пов'язана зі здоров'ям особи, тому існує необхідність врахування всіх індивідуальних особливостей організму пацієнта;
7. безповоротність;
8. ризиковий характер;
9. нерозривність дій з її виконання та споживання;
10. комплексний характер, адже медична послуга має складну структуру і може складатися з декількох «простих» послуг
11. підвищені вимоги з боку держави, зокрема до суб'єкта їх надання;
12. конфіденційний характер.

РОЗДІЛ II. ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ

2.1 Поняття та правова природа договору про надання стоматологічних послуг

Надання стоматологічної допомоги є однією із найпоширеніших галузей медицини в Україні. З кожним роком кількість звернень осіб за наданням їм допомоги у сфері стоматології зростає.

У той же час правове регламентація даної галузі медицини потребує розвитку та деталізації, так як ряд питань залишається досі недостатньо врегульованим.

Зокрема, на законодавчому рівні відсутні норми присвячені правовому регулюванню договору про надання стоматологічних послуг, в тому числі немає визначення стоматологічної послуги, незважаючи на те що такі послуги надзвичайно поширені і надаються на території України.

За таких умов для з'ясування правової природи стоматологічної послуги та її змісту доводиться звертатись до загальних положень про договір, загальних положень про послуги ЦК України, а також – медичного законодавства. На допомогу закладам та пацієнтам опубліковують численні науково-практичні та методичні розробки, в яких пропонують форми та пакети відповідних документів, алгоритми правових дій та поради щодо їх застосування.

Термін стоматологія (грец. *stoma, stomatos* — рот + *logos* — слово, вчення) — фундаментальна галузь медицини, яка вивчає ріст і розвиток зубощелепної системи, причини виникнення деформацій, аномалій, перебіг та розвиток деструктивних процесів (карієс зубів), запальних, запально-дистрофічних процесів, травм порожнини рота, суміжних ділянок обличчя та шиї, новоутворень, а також розробляє методи їх діагностики, лікування та профілактики. Включає терапевтичну, хірургічну, ортопедичну стоматологію, ортодонтію, стоматологію дитячого віку, щелепно-лицьову хірургію, стоматологічне матеріалознавство, лабораторну (зубопротезну) техніку.

Виділяють міждисциплінарні напрямки: пародонтологію, стоматологічну імплантологію, стоматоневрологію [21].

До основних завдань стоматології слід віднести:

1. здійснення профілактичних обстежень для виявлення захворювань щелепно-лицевої ділянки
2. надання амбулаторної (ортопедичної, терапевтичної, хірургічної,) та стаціонарної допомоги;

Для якісного надання стоматологічної допомоги важливе значення мають методи діагностики, які використовують стоматологи. Методи діагностики - певні засоби, способи, лабораторні і технічні прийоми, які використовуються спеціалістом при обстеженні хворого для визначення хвороби.

Мета, яка ставиться при клінічному обстеженні, полягає у правильній постановці діагнозу пацієнтові, що в свою чергу є необхідним для успішного лікування хворого.

Вчені пропонують вказані методи розподіляти на клінічні - основні (використовуються біля ліжка, крісла хворого) і параклінічні – додаткові (лабораторні інструментальні, рентгенологічні, тобто обстеження , що проводяться в допоміжних установах).

Найбільш затребуваними на сьогодні є такі види стоматологічних процедур: художня реставрація зубів, лікування корневих каналів, протезування зубів, чистка та відбілювання зубів, ортодонтія, тощо.

Серед основних характеристик стоматологічних послуг необхідно зазначити їх якість. Відповідно до п.13 ч.1 ст.1 Закону України «Про захист прав споживачів», належна якість послуг визначена як властивість послуги, що відповідає вимогам, встановленим для категорії послуг у нормативно-правових актах та нормативних документах, та умовах договору із пацієнтом [3]. Однак процедура встановлення якості послуги може виявитись доволі складною, а результати – відносними.

Якість стоматологічної послуги можливо визначити, беручи за основу такі критерії:

- правильність виконання стоматологічних технологій;
- підготовленість кадрів;
- відсутність ризику для пацієнтів;
- оптимальність використання ресурсів;
- задоволеність споживачів стоматологічною допомогою, тощо.

Не менш важливою вимогою, якій має відповідати стоматологічна послуга є її безпечність. Якщо якість стоматологічних послуг свідчить про досягнення бажаного результату і задоволенню потреб пацієнта, то безпека стоматологічних послуг є показником відсутності загрози здоров'ю і життю замовника. Безпека, як і якість, залежить від приладів і засобів, які використовуються виконавцем, а також і від дій самого виконавця.

Відповідно до ч.1 ст.44 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», у медичній практиці застосовуються методи профілактики, діагностики, лікування, реабілітації та лікарські засоби, дозволені до застосування центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я [4].

Таким чином, серед особливостей стоматологічних послуг можна виокремити:

- наявність специфічного суб'єктного складу (даний вид діяльності можуть здійснювати кваліфіковані спеціалісти);
- ця діяльність здійснюється для задоволення потреб пацієнта в області порожнини рота, щелепно-лицевої та суміжних ділянок;
- результатом є успішне лікування хворого (відсутність захворювань);
- результат стоматологічних послуг не завжди може бути гарантований виконавцем послуг, оскільки: деякі стоматологічні послуги вимагають певних дій та сприяння з боку пацієнта, а також тому, що індивідуальні властивості кожного організму людини не завжди можна передбачити; більше того, не завжди можна зрозуміти дійсних побажань особи і її уявлень щодо результату стоматологічної послуги.

Проаналізувавши природу стоматологічної послуги, можна зробити висновок, що вона є різновидом медичної послуги.

Даний договір є різновидом договору про надання послуг. Його можна визначити як домовленість, за якою одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) із дотриманням законодавства про охорону здоров'я надати професійну допомогу, яка спрямована на профілактику захворювань зубів і порожнини рота, їх діагностику та лікування, що має самостійне закінчене значення і характеризується визначеною вартістю, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначені послуги, якщо інше не встановлено договором або законом [24].

Договір про надання стоматологічних послуг є консенсуальним і вважається укладеним, якщо сторони досягнуть згоди з усіх істотних умов.

Виконавець стоматологічних послуг пов'язаний ініціативними вказівками замовника, однак, якщо такі вказівки є об'єктивно нікчемними (суперечать загальноприйнятим у медицині правилам, загрожують негативними наслідками або ускладнюють надання стоматологічних послуг тощо), вони у договір не включаються [23].

Відповідно до ч. 3 ст. 626 ЦК України, договір про надання стоматологічних послуг є двостороннім, оскільки правами та обов'язками наділені обидві сторони договору [2].

Характерним є те, що при наданні стоматологічних послуг, виконавець має право вимагати від замовника дотримання обов'язку сприяти виконавцеві у наданні послуги, дотримуватися правил, які захистять замовника від можливих негативних наслідків для здоров'я після надання стоматологічних послуг.

Договори про надання стоматологічних послуг є оплатними, якщо інше не встановлено ними, законом або не впливає із суті цих договорів.

Договір про надання стоматологічних послуг є публічним, тому надання послуг здійснюється без будь-яких переваг, окрім законодавчо-визначених пільг; умови публічного договору повинні бути однаковими для всіх суб'єктів.

Дуже часто договори про надання стоматологічних послуг є договорами приєднання. Відтак, замовнику пропонується вже готовий формуляр договору [14]. Однак використання формулярів виконавцем попри їх зручність не завжди дозволяє врахувати індивідуальні особливості і потреби замовника.

Даний договір належать до групи так званих алеаторних (ризикових) правочинів. Зокрема, його розглядають як вид зобов'язань професійного ризику.

2.2 Характеристика сторін договору про надання стоматологічних послуг

Стоматологічні послуги можуть здійснюватися відповідними медичними закладами та фізичними особами, які здійснюють приватну медичну практику, за умови їх належної кваліфікації.

У Національному державному класифікаторі професій (ДК 003:2010), затвердженого наказом Держспоживстандарту України від 28 липня 2010 р. № 327, професія «Лікар-стоматолог» значиться під кодом 2222.2 [7].

У свою чергу вимоги до таких професій встановлюються Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 78 «Охорони здоров'я», затверджений наказом МОЗ України від 29 березня 2002 р. № 117, в якому зазначається, що лікар-стоматолог керується чинним законодавством України про охорону здоров'я. В своїй практиці лікар-стоматолог повинен застосовувати методи діагностики та лікування захворювань ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки, які відповідають умовам сучасності. Також стоматолог надає оперативну стоматологічну допомогу при кровотечах, травматичних пошкодженнях, гострих запальних процесах, а також допомогу при анафілактичному шоці, гострій дихальній та серцевій недостатності, набряку гортані, гіпоксії, при попаданні чужорідних тіл у дихальні шляхи, гіпертонічному синдромі. До його компетенції віднесено здійснення нагляду за побічними реакціями лікарських засобів. Лікар-стоматолог повинен брати участь у спостереженні за здоров'ям населення, сприяє поширенню знань у

сфері медицини серед населення, дотримується принципів та засад медичної деонтології [8].

Розробка плану роботи та проведення аналізу її результатів є невід'ємною складовою в професійній діяльності стоматолога. До компетенції стоматолога входить процес керівництва за роботою середнього медичного персоналу та ведення лікарської документації. Лікар-стоматолог повинен постійно удосконалювати свій професійний рівень та оцінювати результати обстеження за методикою комп'ютерної томографії [8].

Лікар-стоматолог повинен знати: чинне законодавство та нормативні документи, що регулюють діяльність закладів охорони здоров'я та органів управління; основи права в медицині; права, обов'язки лікаря-стоматолога та правові засади його відповідальності; організацію надання допомоги у сфері стоматології; показники роботи лікувально-профілактичної установи, диспансерного нагляду та лікарського контролю; профілактику, клініку та діагностику стоматологічних захворювань; сучасну класифікацію захворювань ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки; пріоритетні технології, що застосовуються в сучасній стоматологічній практиці; засоби індивідуального захисту від гострих респіраторних захворювань та особливо небезпечних інфекцій; методи та форми санітарної освіти серед населення; правила оформлення медичної документації; передові інформаційні та Інтернет технології; сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом, методи її аналізу та узагальнення [8].

Іншою стороною договору про надання стоматологічних послуг є замовник послуг, тобто пацієнт. Пацієнтом, що звернувся за наданням йому стоматологічної допомоги може бути будь-яка особа незалежно від громадянства, адже Конституція України в ст. 26 закріплює положення, відповідно до яких іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, що і громадяни України за винятками, встановленими Конституцією, законами України чи

міжнародними договорами України. Отже кожен має право на охорону здоров'я і медичну допомогу.

Зважаючи на правову природу даного договору замовником може бути фізична особа. Замовник користується правовим захистом, регламентованим ЗУ «Про захист прав споживачів», так як даний закон регулює відносини між споживачами товарів, робіт і послуг та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг.

Досить особливим суб'єктом відносин, які виникають у процесі надання стоматологічних послуг є особи, які не досягли повноліття. Відповідно до частини першої статті 43 Основ законодавства про охорону здоров'я медичне втручання щодо осіб віком до 14 років (малолітніх пацієнтів) здійснюється за згодою їхніх законних представників. Відповідно до статті 242 ЦКУ законними представниками малолітніх та неповнолітніх дітей є батьки або усиновлювачі. Законним представником малолітньою дитини також може бути опікун, а особи від 14 до 18 років – піклувальник.

Положення ст. 38 Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я» зазначає, що кожний пацієнт, який досяг чотирнадцяти років і звернувся за наданням йому медичної допомоги, має право на вільний вибір лікаря, якщо останній може запропонувати свої послуги, та вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій. Отже, останній може бути самостійним суб'єктом, що надає згоду на медичне втручання.

2.3 Укладання договору, істотні та інші умови договору про надання стоматологічних послуг

Статтею 6 Цивільного Кодексу передбачено, що сторони мають право укласти договір, який не передбачений актами цивільного законодавства, але відповідає загальним засадам цивільного законодавства. Укладення договорів про надання стоматологічних послуг, як і всіх інших договорів, здійснюється в порядку, передбаченому Главою 53 ЦК України з врахуванням особливостей даних договорів [2]. У правовій літературі відзначається, що в договорах про

оплатне надання послуг як предмет розглядається певний корисний ефект від здійснення виконавцем дій чи діяльності [16], тобто послуга.

Істотною умовою договору про надання стоматологічних послуг є предмет – медична допомога в сфері стоматології. Визначення поняття стоматологічної допомоги закріплено в Інструкції про порядок надання стоматологічної допомоги в закладах охорони здоров'я та медичних підрозділах Збройних Сил України, відповідно до якої стоматологічна допомога - самостійний вид медичної допомоги, що надається за видами лікувально-профілактичної допомоги, до якої входять стоматологічна терапевтична, стоматологічна хірургічна, стоматологічна ортопедична (ортодонтична) допомога [9].

Замовник, як правило, може обрати послугу з тих, які надає виконавець, і вказати на необхідний результат без визначення порядку надання самої послуги.

Важливою умовою, яку потрібно передбачити в договорі є умова щодо анестезіологічного забезпечення при проведенні стоматологічних процедур. В сучасній вітчизняній стоматології поширеним є застосування місцевого знеболювання у вигляді поверхневої, провідникової, інфільтраційної анестезії.

У випадках, коли достатнє знеболювання цими методами не забезпечується чи є протипоказання до місцевої анестезії, застосовують наркоз. Серед позитивних рис загальної анестезії у стоматології варто назвати: 1) можливість виконувати протягом одного візиту хворого значний об'єм стоматологічної допомоги; 2) суттєво зменшувати тривалість строків санації порожнини рота. Разом із тим, в результаті збільшення кількості летальних випадків, викликаних алергічною реакцією пацієнта на анестезіологічні препарати, обов'язковою вважається необхідність проведення тестів на чутливість до анестетиків.

Важливою умовою договорів про надання стоматологічних послуг є ціна за послуги. В договорі повинен бути зазначений порядок розрахунків, так як

його відсутність може слугувати причиною відмови пацієнтів сплачувати вартість фактично виконаних стоматологічних послуг.

Яскравим прикладом виникнення конфліктів з даних підстав може слугувати справа № 2-2477/11, яка була розглянута Бердянським міськрайонним судом Запорізької області. Як вбачається з матеріалів справи відповідачу закритим акціонерним товариством «Бердянська міська стоматологічна поліклініка» надані стоматологічні послуги на загальну суму 1117,00 грн., що підтверджується копіями фіскальних чеків, які не оплачені.

Відповідно до заяви відповідача, останній просив надати можливість сплатити за послуги, що отримуються ним у ЗАТ «Бердянська міська стоматологічна поліклініка» на умовах розстрочення платежу шляхом укладання договору «Про сплату за стоматологічні послуги», проте, як встановлено в судовому засіданні, договору укладено так і не було, а вартість фактично наданих стоматологічних послуг не була сплачена.

Відповідно до ч.1 ст.901 ЦК України за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором.

Нездійснення оплати за надані стоматологічні послуги підтверджується підписом самого відповідача в реєстрі фіскальних чеків, переданих для включення до договору «Про оплату за стоматологічні послуги» в графі підпису платника, що підтверджує суму боргу.

Незважаючи на те, що договір так і не було укладено, суд дійшов висновку, що позов підлягає задоволенню, оскільки відповідачу фактично стоматологічною поліклінікою були надані послуги на загальну суму 1117,00 грн., що він підтвердив своєю заявою та підписами, а тому вони підлягають оплаті [18].

Умову щодо строку у договорах про надання стоматологічних послуг можна оцінювати як істотну, що впливає із суті зобов'язання. Проте інколи,

враховуючи індивідуальні особливості організму людини, передбачити конкретний строк неможливо. Тому відштовхуватись потрібно від середньостатистичних строків, які є необхідними для проведення певної процедури.

Форма договорів про надання стоматологічних послуг повинна відповідати загальним положенням ЦК України (ст.ст. 208, 639). У будь-якому випадку, відповідно до ч.8 ст.10 Закону України «Про захист прав споживачів», виконавець зобов'язаний видати замовнику розрахунковий документ, що засвідчує факт надання послуги.

Завершальною стадією укладення договору про надання стоматологічних послуг є скріплення його підписами сторін та печаткою медичного закладу. Договір повинен бути укладений в двох екземплярах (один для медичної установи, інший – для пацієнта), про що зазначається в тексті договору. Пацієнт, в свою чергу, повинен забрати другий екземпляр, оскільки це забезпечує підтвердження прав пацієнта на виконання послуги.

РОЗДІЛ III. ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ЗА ДОГОВОРОМ ПРО НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ

3.1. Права та обов'язки сторін за договором про надання стоматологічних послуг

Обсяг прав та обов'язків сторін значною мірою витікає зі змісту положень ЦК, Основ законодавства про охорону здоров'я, ЗУ «Про захист прав споживачів».

Серед основних прав пацієнта варто виділити право на належну якість послуг та належну якість обслуговування, що забезпечується обов'язком виконавця надавати послуги в пластичній хірургії з використанням сучасних методів діагностики і лікування, в повному обсязі відповідно до договору.

Пацієнт в будь-який час має право на надання згоди чи відмову в наданні згоди на конкретні стоматологічні процедури.

Слід виділити право замовника на інформацію про стан свого здоров'я (ст. 285 ЦК України), що передбачає можливість повнолітньої фізичної особи багаторазово отримувати достовірну і повну інформацію про стан свого здоров'я, зокрема можливість ознайомлюватися з відповідними медичними документами, що стосуються її здоров'я. Цьому праву відповідає обов'язок медичного працівника надати медичну інформацію, зокрема лікар зобов'язаний пояснити пацієнтові у доступній формі стан його здоров'я, мету запропонованих послуг, наявність ризику для життя та здоров'я [14].

Кожен пацієнт при зверненні за наданням стоматологічної допомоги має право на повагу до його честі та гідності під час надання стоматологічних послуг. Відповідно до Конституції України жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідженням [1].

Кожен пацієнт має право вільно обирати свого лікаря, лікувальну установу (медичний заклад), а також право щодо вибору методів, прийомів та методик обстеження, лікування та діагностики.

Окрім прав пацієнт наділений і певними обов'язками. Перш за все, основним його обов'язком є обов'язок оплатити надані послуги відповідно до умов договору.

Враховуючи особливість договору про надання стоматологічних послуг і його безпосередній вплив на стан здоров'я особи, витікає один із не менш важливих обов'язків, а саме - повідомлення лікаря-стоматолога про стан свого здоров'я, а також повідомити інформацію, яка має суттєве значення для процесу лікування. Проте, беручи до уваги той факт, що пацієнт не є фахівцем в галузі медицини (зокрема стоматології) і не володіє спеціальними знаннями, він може і не знати що певна інформація повинна бути повідомлена лікарю.

Досить часто ефект від лікувальної діяльності має безпосередній зв'язок з діями самого пацієнта. З цього випливає обов'язок пацієнта сприяти процесу профілактики, діагностики, лікування та реабілітації, а також обов'язок піклуватися про стан свого здоров'я.

Окрім цього пацієнт зобов'язаний: своєчасно приходити на призначені консультації та процедури, сумлінно дотримуватись призначеного режиму, рекомендацій лікаря-стоматолога; своєчасно повідомляти лікаря про всі зміни та несприятливі симптоми, пов'язані із станом свого здоров'я; дотримуватись всіх рекомендацій, наданих лікарем.

Виконавець послуг, в свою чергу має право на оплату наданих послуг в строк, який обумовлений договором.

В договорі також можуть бути передбачені умови, за яких виконавець має право відмовитись від надання відповідних послуг. Наприклад, виконавець наділений правом відмовити в наданні медичних послуг, якщо пацієнт звернувся до нього перебуваючи у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, або ж пацієнт наполягає на застосуванні методів лікування та діагностики, які є недозволеними для застосування на території України, тощо [15].

Основним же обов'язком виконавця є якісне та безпечне надання стоматологічної послуги, використовуючи сучасні методи діагностики та

лікуванні, які не заборонені на території України. Також лікар-стоматолог зобов'язаний вчасно інформувати про перебіг процесу лікування та будь-які зміни в даному процесі, про необхідність застосування будь-яких додаткових методів діагностики та обстеження, тощо.

Одним із специфічних обов'язків виконавця за даним договором є обов'язок не розголошувати лікарську таємницю. Виникнення цього обов'язку зумовлене правовою природою договору про надання стоматологічних послуг та нормами законодавства, що регулюють дану сферу правовідносин. Зокрема, ст. 40 Основ законодавства про охорону здоров'я наголошує на обов'язку не розголошувати медичними працівниками, а також іншими службовими особами відомостей про факт звернення особи за медичною допомогою, про вид послуг, які надавались або пропонувались пацієнту, про види та результати обстежень, проведених або запланованих медичних втручань тощо. Відповідно до ч. 2 ст. 286 ЦК України та ч. 2 ст. 39-1 Основ законодавства про охорону здоров'я забороняється вимагати та подавати за місцем роботи або навчання інформацію про діагноз та методи лікування фізичної особи.

3.2. Цивільно-правова відповідальність за неналежне надання стоматологічних послуг

Цивільно-правова відповідальність в будь-якому випадку проявляється в несприятливих наслідках майнового характеру, яких повинна зазнати особа, яка вчинила правопорушення. За загальним правилом, розрізняють фактичні та юридичні підстави цивільно-правової відповідальності. Юридичною підставою виступає нормативно-правовий акт або ж договір, а фактичною - саме цивільне правопорушення.

Як фактична підстава настання цивільно-правової відповідальності, правопорушення складається із взаємопов'язаних елементів, які в своїй сукупності утворюють склад правопорушення.

Вплив на специфіку цивільно-правової відповідальності у сфері надання стоматологічних послуг мають не лише загальні положення законодавства щодо відповідальності, але і спеціальне медичне законодавство.

Для настання цивільно-правової відповідальності, необхідною є наявність певних умов, а саме:

1. протиправність;
2. шкода;
3. причинно-наслідковий зв'язок між діянням та шкодою;
4. вина.

Обов'язковою умовою настання цивільно-правової відповідальності є протиправність, яка полягає у невиконанні або неналежному виконанні умов договору, вимог закону чи інших правових актів, а також інших вимог, що звичайно ставляться до медичної діяльності. Тобто діяльність суперечить встановленим стандартам, нормативам, вимогам, інструкціям, тощо.

Значно полегшує доведення факту протиправності поведінки виконавця послуг існування нормативних актів, які регламентують певні вимоги щодо здійснення відповідних медичних процедур. Проте кількість таких нормативних актів недостатня і передбачити конкретний алгоритм дій виконавця медичної послуги в тій чи іншій ситуації неможливо, у зв'язку з особливостями людського організму.

Що ж стосується безпосередньо надання стоматологічних послуг, то в даній сфері існують певні стандарти якості надання стоматологічної допомоги, які закріплені в Протоколах надання медичної допомоги за спеціальностями «ортопедична стоматологія», «терапевтична стоматологія», «хірургічна стоматологія», «ортодонтія», «дитяча терапевтична стоматологія», «дитяча хірургічна стоматологія». В даних Протоколах міститься інформація щодо клінічної форми хвороби, діагностичних критеріїв, лікування, ускладнення, рекомендацій пацієнтам, диспансеризації у стоматолога та критеріїв ефективного лікування [6]. Тому питання правомірності чи протиправності дій лікаря-стоматолога вирішуються з врахуванням відповідних положень.

Не менш важливою умовою настання цивільно-правової відповідальності при наданні стоматологічних послуг є наявність шкоди. У доктрині шкода

розглядається як певний негативний наслідок протиправної поведінки, що полягає у втраті або применшенні певного майнового чи немайнового блага [6].

Однією із найпроблемніших умов цивільно-правової відповідальності під час доведення її в судовому порядку є умова наявності причинно-наслідкового зв'язку між протиправною поведінкою і наслідками.

Прикладом, що демонструє проблемність доведення причинно-наслідкового зв'язку може слугувати справа № 372/4592/14-ц.

Позивач звернулася до лікаря-стоматолога зі скаргою на відсутність частини зубів і біль в 27, 28 зубі, а також огляд 43 зуба.

В зв'язку з відсутністю значної частини зубів, стоматологом було рекомендовано зробити прицільну рентгенограму опорних зубів і тих, які її турбують, поміняти штамповано паянний містоподібний протез, по можливості перелікувати кореневі канали зубів 27,23,43, 38, 35, відсутні зуби запротезувати, передні зуби верхньої щелепи покрити коронками.

З запропонованим лікуванням позивач погодилася та з 24 вересня по 14 листопада 2013 року отримала послуги по лікуванню та протезуванню зубів у відповідача, що підтверджується платіжними документами про отримання послуг.

5.01.2014 року позивач звернулася до відповідача з заявою про неналежне виконання стоматологічних послуг, в якій зазначила, що в зв'язку з лікуванням та з подальшим протезуванням зубів має постійний біль, також шкала підбирання кольору металокераміки їй не надавалась, та колір підбирався без її згоди, зуби мають не естетичний вигляд, має неякісні протези з щілинами, тому просить повернути їй сплачені кошти за неякісне лікування.

Позивач не завершила курс лікування у відповідача та звернулася до іншого лікаря, оскільки вважала проведене нею лікування некваліфікованим.

В обґрунтування позовних вимог позивач стверджує, що саме внаслідок некваліфікованих дій відповідача було заподіяно шкоду її здоров'ю та спричинено моральні страждання, відшкодування яких вона просить покласти на відповідача як винної у їх заподіянні.

05 лютого 2014 року позивач звернулась до Міністерства охорони здоров'я України з заявою провести обстеження клінічно-експертною комісією за результатами лікування та протезування зубів, та визначити справжню вартість фактично виконаних робіт на момент припинення надання послуг підприємцем лікарем - стоматологом.

Консультативним висновком спеціалістів охорони здоров'я КЗ КОР «Обласної стоматологічної поліклініки» від 12.03.2014 року за результатами лабораторного дослідження встановлено, що кореневі канали 3.3., 3.5, 2.7, зубів запломбовані неякісно. Зуботехнічна робота по виготовленню мостовидних протезів в цілому задовільна. Вибір методу протезування відсутніх зубів на верхній щелепі (а саме, виготовлення бюгельного протезу для відновлення відсутніх 2.4, 2.5, 2.6 зубів, коли 1.5, 1.6 зуби відновлені мостовидним протезом) є нераціональним. Металокерамічна коронка на 1.7 зуб не охоплює коронку зуба і не доходить до ясенного краю. Колір нижнього мостовидного протеза відрізняється від кольору природних зубів пацієнтки. Екватори штучних металокерамічних коронок 3.3, 3.4 зубів занадто виражені.

Відповідно до діючого законодавства (ст. ст. 1209, 1166 ЦК України) підставами відповідальності за завдану шкоду є: наявність шкоди, протиправна поведінка та причинний зв'язок між шкодою і протиправною поведінкою.

Для встановлення фактичних обставин справи позивачу було роз'яснено право на призначення експертизи для встановлення розміру матеріальної та моральної шкоди завданої внаслідок надання неякісних стоматологічних послуг з лікування та протезування зубів, на що позивач відмовилася.

Позивачем не подано суду належних і допустимих доказів, які б підтверджували наявність шкоди її здоров'ю, а також причинний зв'язок між такою шкодою та винними діями лікаря та подальшими витратами позивачки по лікуванню та протезуванню зубів в іншій установі, клопотань про призначення експертизи щодо встановлення причин та наслідків неможливості користуватися протезами, встановленими відповідачем з вини останньої, не заявляла.

Винні дії відповідача щодо неотримання інформаційної згоди пацієнта на проведення лікування і діагностику не можуть слугувати достатньою підставою для покладення на неї обов'язку відшкодування шкоди, оскільки самотійно не вказують на спричинення саме такими діями шкоди здоров'ю позивача, а інші докази на підтвердження позовних вимог суду не подано.

Суд дійшов висновку, що наявними у матеріалах справи доказами не доведені вимоги позивача та наявність причинного зв'язку між діями відповідача і шкодою здоров'ю позивача, крім того, позивачем не доведено, що з вини відповідача не надані всі оплачені стоматологічні роботи, зокрема встановлення зубних протезів [20].

Наступною умовою цивільно-правової відповідальності є наявність вини, тобто суб'єктивною сторони правопорушення. Вину потрібно розглядати як суб'єктивне ставлення особи до своїх протиправних діянь. Для звільнення від обов'язку відшкодувати шкоду здоров'ю пацієнту, лікар-стоматолог повинен довести, що вона сталася не з його вини.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження можна зробити висновки про те, що розвиток приватної медицини, зокрема стоматології, недосконалість нормативної регламентації даної сфери, зумовлюють необхідність вдосконалення та використання договірної врегулювання відносин у сфері надання стоматологічної допомоги.

У зв'язку із наявністю значної кількості проблем правового регулювання у сфері надання стоматологічних послуг і з метою правового захисту обох сторін доцільно укласти договір про надання стоматологічних послуг з детальною регламентацією його умов.

Даний договір є різновидом договору про надання медичних послуг і його можна визначити як домовленість, за якою одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) із дотриманням законодавства про охорону здоров'я надати професійну допомогу, яка спрямована на профілактику захворювань зубів і порожнини рота, їх діагностику та лікування, що має самостійне закінчене значення і характеризується визначеною вартістю, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначені послуги, якщо інше не встановлено договором або законом [24].

За своєю правовою природою договір про надання стоматологічних послуг є консенсуальним, двостороннім, оплатним, публічним та алеаторним.

Для даного договору характерним є специфічний суб'єктний склад, а саме до виконавця висуваються специфічні вимоги щодо його кваліфікації, професійних знань та умінь, які регламентуються спеціальними нормативно-правовими актами.

Загальні положення законодавства щодо відповідальності і спеціальне медичне законодавство мають вплив на специфіку цивільно-правової відповідальності у сфері надання стоматологічних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003 р. – № 40. – Ст. 356.
3. Про захист прав споживачів [Текст]: закон України від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 1991. – № 30. – ст. 379.
4. Основи законодавства про охорону здоров'я: закон України від 19.11.1992 №2801-ХІІ // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1993. №4. Ст.19.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти» від 17 вересня 1996 року № 1138 (в редакції від 04.10.2016). Електронний ресурс. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1138-96-п>.
6. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальностями: ортопедична стоматологія, терапевтична стоматологія, хірургічна стоматологія, ортодонція дитяча стоматологія, дитяча хірургічна стоматологія» від 23.11.2004 року № 566. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0499282-11>.
7. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010: наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327, чинний від 01.11.2010 р.
8. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників [Електронний ресурс]: наказ Міністерства охорони здоров'я України № 117 від 29.03.2002 / Випуск 78.– Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua>.
9. Наказ Міністерства оборони України «Про затвердження Інструкції про порядок надання стоматологічної допомоги в закладах охорони здоров'я та

медичних підрозділах Збройних Сил України» від 18.08.2015 року № 414. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1071-15>.

Спеціальна література:

10. Антонов С. В. Договір про надання платних медичних послуг: від укладання до виконання // Управління закладом охорони здоров'я. – 2007. № 3. – С. 18 – 23.

11. Антонов С. В. Цивільно-правова відповідальність за заподіяння шкоди здоров'ю при наданні платних медичних послуг / С. В. Антонов. – К.: Ін-т держави і права ім. Корецького НАН України, 2006. – С. 10.

12. Васильєва А. В. Проблеми цивільно-правового регулювання відносин з надання посередницьких послуг : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / А. В. Васильєва. – Одеса, 2006. – 32 с.

13. Венедіктова І. В. Правова природа медичних послуг / І. В. Венедіктова // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2014. № 5. С. 44–48.

14. Герц А. А. Договірні зобов'язання у сфері надання медичних послуг : дис. на здобуття наукового ступеня докт. юрид. наук/ А.А. Герц – Львів, 2016. — 421 с.

15. Иоффе О. С. Обязательственное право / О.С. Иоффе. – М.: Юридическая литература. – 1975. С. 880.

16. Цивільне право України: [навчальний посібник] / За ред. О. Є. Харитонов, Н. Ю. Голубевої. – К.: Істина, 2009. – С. 56.

17. Санникова Л.В. Услуги в гражданском праве России / Лариса Васильевна Санникова. – М. : Волтерс Клувер, 2006. – С. 8.

18. Телестакова А. А. Окремі питання визначення критеріїв класифікації договорів про надання послуг / А. А. Телестакова // Часоп. Київ. ун-ту права. – 2011. – № 1. – С. 172–175.

19. Рішення Бердянського міськрайонного суду Запорізької області від 15.12.2011 у справі № 2-2477/11 // Єдиний державний реєстр судових рішень

України / [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/19791528>.

20. Рішення Обухівського районного суду Київської області від 11.02.2015 у справі № 372/4592/14-ц // Єдиний державний реєстр судових рішень України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/42650510>.

21. Стоматологія - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/657/stomatologiya>.

22. Медичні послуги в Україні - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jurist-blog.com.ua/medichni-poslugi.html>.

23. Договір про надання медичних послуг: загальні положення- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://medicallaw.org.ua/fileadmin/user_upload/pdf/15_lekcja.pdf.

24. Відмінність договорів цивільно-правового характеру, за якими можуть залучатися до роботи фізичні особи, від трудових договорів: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hrliga.com/index.php?module=profession&op=view&id=1282>.

25. Правове регулювання невідкладної медичної допомоги: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.horting.org.ua/node/1038>.

ДОДАТКИ

АНОТАЦІЯ

Відносини, які виникають між пацієнтом та лікарем-стоматологом, потребують чіткого правового регулювання, а реальне забезпечення права конституційних прав на охорону здоров'я, медичну допомогу є показником розвитку демократичного суспільства.

Активний розвиток приватної стоматології зумовлює зосередження уваги на правовому регулюванні відносин, які виникають в процесі надання стоматологічної допомоги.

Недостатнє врегулювання даних відносин на нормативному рівні підвищує важливість договірного регулювання даної сфери. Правильно укладений та оформлений договір про надання стоматологічних послуг може слугувати запорукою захисту прав обох сторін та недопущення конфліктів між пацієнтом та виконавцем послуг.

Мета даного дослідження полягає у проведенні аналізу стану правового регулювання договору про надання стоматологічних послуг, вивченні особливостей законодавства у цій сфері та виявлення основних проблем.

Для досягнення цієї мети були поставлені завдання:

- аналіз медичних послуг як об'єкта правового регулювання;
- дослідження правової природи договору про надання стоматологічних послуг та характеристика його сторін;
- дослідження особливостей укладання договору про надання стоматологічних послуг, аналіз його істотних та інших умов;
- визначення правового статусу сторін договору про надання стоматологічних послуг;
- аналіз цивільно-правової відповідальності за неналежне надання стоматологічних послуг;
- визначення моральної шкоди за неналежне надання стоматологічних послуг.